

Enheten för produktregler och marknadskontroll
Kim Reenaas, 010-730 9785
arbetsmiljoverket@av.se

Utrikesdepartementet
ud.imremiss@gov.se

Remissvar Omnibus IV – digitalisering och gemensamma specifikationer

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Arbetsmiljöverket är positiv till att regelverken ses över i syfte att förenkla för de som berörs av reglerna, framförallt ekonomiska aktörer och anmälda organ.

När det gäller de faktiska förslagen vill Arbetsmiljöverket göra ett tillägg till de överväganden som framförs i remissunderlaget när det gäller ett generellt införande av möjlighet att använda så kallade gemensamma specifikationer.

Vidare vill Arbetsmiljöverket lyfta ett antal praktiska aspekter av betydelse när det gäller möjligheten att hålla viss dokumentation i digital form. En positiv effekt med förslaget i remissen är att reglerna kring dokumentation ensas eftersom ett antal rättsakter redan genomfört möjligheten till digital form.

Gemensamma specifikationer – en regelförenklande säkerhetsventil eller något som tar fokus och resurser från de stora utmaningarna?

Möjligheten att ta fram så kallade gemensamma specifikationer i genomförandeakter har införts i ett antal produktregelverk i samband med att översyn gjorts och ny förordning eller nytt direktiv antagits. Genom Omnibus IV föreslås detta genomföras generellt i ett större antal regelverk.

Av underlaget som remitterats framgår att framtagandet av standarder inte sker i den tid och omfattning som marknaden behöver. Man uttrycker också att de europeiska standardiseringsorganen inte har levererat de harmoniserade standarder som EU-kommissionen framställt begäran om, och att detta skapat en lucka i tillämpningen. Sammantaget beskrivs detta också som en börda för de som berörs eftersom alternativa metoder behöver användas och att det i sin tur leder till merarbete och högre kostnader. Man menar också att det finns ett behov av att kompensera för denna avsaknad av harmoniserade standarder genom att införa en säkerhetsventil ("safety net" eller "fall back option").

Avsikten med detta är god, men Arbetsmiljöverket anser att det saknas djupare analys i det remitterade underlaget om alternativa lösningar i syfte att stärka arbetet med att ta fram harmoniserade standarder, och att göra det i tid. Utmaningarna när det gäller standardiseringens roll i kvalitetsinfrastrukturen (där produktregler och marknadskontroll ingår) behöver hanteras på ett sätt som beaktar effekter på hela systemet på såväl kort som lång sikt.

När det gäller frågan om ett generellt införande av gemensamma specifikationer vill Arbetsmiljöverket därför ansluta till den preliminära svenska ståndpunkten.

Regeringen avser därför verka för att EU-kommissionen endast undantagsvis ges befogenhet att utfärda gemensamma specifikationer. Dessa undantag bör göras där det finns ett tydligt behov av ett snabbare och effektivare framtagande av standarder.¹

Ett alternativ till det föreslagna generella genomförandet är att gemensamma specifikationer utreds och införs i samband med revideringar av respektive rättsakt.

Arbetsmiljöverket vill också uppmärksamma att införande av gemensamma specifikationer som alternativ till harmoniserade standarder kommer medföra ett tillkommande kommitologiarbete.

Möjligheten att hålla dokument i digitalt format kan förenkla, men skapar också nya utmaningar

Arbetsmiljöverket är i grunden positiv till åtgärder som medför regelförenkling och bedömer att fördelarna med att digital dokumentation ska vara tillåtet överväger.

Det finns ett antal praktiska perspektiv av betydelse för genomförandet.

Versionshantering och ansvaret för dokumentationen

Att den information som följer med produkten uppfyller alla relevanta krav säkerställs på samma sätt som övriga krav, genom tillverkarens bedömning av överensstämmelse. Dessa krav ska vara uppfyllda när produkten släpps ut på marknaden. Även de andra ekonomiska aktörerna som tillhandahåller produkten efter utsläppande har ansvar för att informationen uppfyller kraven.

¹ Se avsnitt 2.1 tredje stycket Faktapromemoria 2024/25:47 Förslag till Omnibus IV om digitalisering och gemensamma specifikationer.

I Arbetsmiljöverkets marknadskontroll är just granskning av bruksanvisning, säkerhetsinformation, EU-försäkran om överensstämmelse och relevant teknisk dokumentation något som görs i de allra flesta ärenden.

Arbetsmiljöverkets erfarenhet är att det är vanligt förekommande att information som hänvisas till genom länk eller QR-kod inte går att nå för att länken inte längre är aktuell. Det finns därför en delvis ökad risk att tillhandahållna produkter inte uppfyller kraven. Tydlighet om vilka format som får användas för hantering av information (t.ex. bruksanvisning) minskar risken för icke-överensstämmelse.

Det förekommer också att tillverkare och andra ansvariga ekonomiska aktörer av olika skäl avvecklar sin verksamhet innan produkten nått sin tekniska livslängd. I dessa fall kan de nya reglerna innebära en försämring för säkerheten hos användarna jämfört med gällande regler som innebär att bruksanvisningen alltid följer med produkten – i fysisk form.

Genom att hålla bruksanvisningen digitalt kan den dock uppdateras i de fall tillverkaren ser behov av det t.ex. i sitt skadeförebyggande arbete. Detta är mycket positivt. Notera dock att det inte kan ersätta varningsinformation till användaren i de fall risker eller brister upptäcks efter att produkten sålts.

Kraven på den som ansvarar för användningen av produkten

När det gäller användning av arbetsutrustning ansvarar arbetsgivaren för att utrustningen endast används om den uppfyller kraven på information om användningen. Arbetsgivaren ansvarar också för att arbetsutrustningen förvaras, installeras, placeras och används, så att betryggande säkerhet mot ohälsa och olycksfall finns.

Genom att kraven på vilken dokumentation som ska följa produkten förändras påverkas också arbetsgivarens möjlighet att ta sitt ansvar. Den digitala tillgängligheten blir avgörande för ansvaret även i det ledet.

Viktigt att myndigheterna ska kunna ta emot information vid tillsyn

När de ekonomiska aktörerna får hålla dokumentation digitalt är det viktigt att det inte påverkar myndigheternas möjlighet att ta del av teknisk dokumentation m.m. utan det måste tillhandahållas i ett format som är läsbart för myndigheterna.

Ett medskick i den slutliga utformningen av de föreslagna ändringarna genom Omnibus IV är att regelverket, om möjligt, utformas så att det är tydligt att myndigheterna ska kunna kräva information och dokumentation som både kan tas emot och läsas av myndigheterna, utan att särskilda system eller verktyg ska behövas.

De som deltagit

Yttrandet har beslutats av generaldirektören Lars Lööw. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef Peter Burman deltagit. Föredragande har varit enhetschef Kim Reenaas.

Lars Lööw

Kim Reenaas

Kopia skickad till:
Arbetsmarknadsdepartementet